

**Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin
həyata keçirilməsi ilə bağlı**

İLLİK MƏRUZƏ

(2020-ci il üzrə)

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə illik məruzəsi (2020-ci il üzrə) “Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinə əsasən hazırlanmışdır.

Fotomateriallar, statistik göstəricilər və diaqramlarla müşayiət olunan Məruzədə 2020-ci il ərzində yerli özünü-idarəetmə sahəsində görülmüş işlər qeyd olunur, mövcud problemlər təhlil edilir və onların həlli üçün tədbirlər, o cümlədən maarifləndirmə işi barədə məlumat verilir.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı illik məruzə (2020-ci il üzrə)

2020-ci il ümummilli lider Heydər Əliyevin şah əsəri olan müstəqil Azərbaycan Respublikası üçün xüsusilə yaddaqalan olmuş, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan Vətən müharibəsində xalqımızın qazandığı şanlı Qələbə Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə əbədi həkk olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev müdrik siyaseti və qəti iradəsi ilə, qüdrətli Azərbaycan Ordusunun qəhrəmanlığı və xalqımızın həmrəyliyi sayesində Ermənistani döyüş meydanında və siyasi müstəvində ağır məglubiyyətə ugradaraq əzəli torpaqlarımızı işğaldan azad etməklə Ümummilli Liderin ən ümdə vəsiyyətini şərəflə yerinə yetirmişdir. Tarixi ədalət zəfər çalaraq 30 ilə yaxın sürən işğala son qoyulmuş, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilmiş, xalqımız uzun illərdir həsrətində olduğu doğma torpaqlarına qovuşmuşdur.

Qələbə münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin və Türkiye Cumhuriyyətinin Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə keçirilmiş Zəfər parادи ölkəmizin hərbi, iqtisadi qüdrətinin, xalqımızın qələbə əzminin təcəssümü olmuşdur.

Bu şərəflə dönmədə ölkə Prezidentinin xalqa müraciətlərində, dünyanın aparıcı medialarına müsahibələrində, BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasındaki çıxi-

şında diplomatik məharəti və prinsipial mövqeyi, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın vətənpərvər çağırışları ilə beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanın təcavüzkar siyasəti və töretdiyi müharibə cinayətləri barədə hərtərəfli və dolğun məlumatlandırılaraq düşmənin yalan təbliğatı tam ifşa edilmişdir.

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva işğaldan azad edilmiş torpaqlarda, Xudafərin köprüsü, 16 noyabr 2020-ci il

İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımız ölkə Prezidentinin rəhbərliyi ilə yenidən dirçəlir, nəhəng bərpa və quruculuq işləri aparılır, yol, rabitə, enerji və digər infrastrukturlar yaradılır. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən də tarixi abidə və məscidlərin bərpası ilə bağlı mühüm layihələr həyata keçirilir.

Eyni zamanda hərbçilərimizə dövlət qayğısı artırılmış, orduya, ərazi bütövlüyüümüzün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək fondu yaradılmış, misilsiz qələbənin əbədiləşdirilməsi məqsədilə Zəfər Günü, şəhidlərimizə dərin ehtiram əlaməti olaraq Anım Günü təsis edilmişdir.

Dövlət başçısının təşəbbüsü ilə "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adının, "Zəfər" və "Qarabağ" ordenlərinin, torpaqlarımızın azad olunmasına görə medalların təsis olunaraq müharibə iştirakçılarının təltif olunması xalqımız tərəfindən dərin min-nətdarlıq hissi ilə qarşılanmışdır. Həmçinin ölkə başçısının müvafiq sərəncamı ilə Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlığın və qazandığı möhtəşəm tarixi zəfərin nümayiş etdirilməsi, şəhidlərimizin əziz xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə Vətən müharibəsi memorial kompleksinin və Zəfər muzeyinin yaradılması ilə bağlı qərar qəbul edilmişdir.

Vətən müharibəsi dövründə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən də məqsədyönlü işlər

aparılmış, ordumuza, yaralananlara və şəhid ailələrinə maddi, mənəvi və tibbi dəstək göstərilmiş, ədliyyə və məhkəmə işçiləri, həmçinin bələdiyyə nümayəndələri döyüşlərdə fədakarlıqla iştirak etmişlər.

Xarici dövlətlərin ədliyyə nazirlərinə, dünya prokurorlarına və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara, o cümlədən 150 mindən çox yerli və regional hakimiyyətlərin təmsil olunduğu Avropa Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinə Ermənistanın işgalçılığı, müharibə və insanlıq əleyhinə cinayətləri barədə real həqiqətlərlə bağlı ümumilikdə 400-ə qədər müraciət ünvanlanmışdır.

Müraciətlərdə Ermənistanın beynəlxalq humanitar hüquq normalarını kobud surətdə pozaraq dinc əhalini və yaşayış məntəqələrini məqsədli şəkildə atəşə tutduğu, qadağan olunmuş kasetli və fosforlu bom-balardan, ballistik raketlərdən istifadə etdiyi bildirilmiş, nəticədə uşaqlar və qadınlar daxil olmaqla, 100-dək mülki vətəndaşın həlak olduğu, 400-dən çox insanın yaralandığı diqqətə çatdırılmışdır. Həmçinin, ölen və xəsarət alanlar sırasında bələdiyyə sədrlərinin də olduğu, 3 bələdiyyə binasına, bələdiyyələrin 30-dan çox üzv və qulluqçusunun emlakına zərər vurulduğu qeyd edilmişdir.

Ölkəmizin ədalətli mövqeyinin təbliği məqsədilə nazirlik tərəfindən Azərbaycan, rus və ingilis dillərində "Qarabağ Azərbaycandır!" elektron məlumat platforması (<http://justice.gov.az/categories/1148>) yaradılmışdır. Daim yenilənən və interaktiv rejimdə fəaliyyət göstərən platformada 44 gün davam edən Vətən Müharibəsi dövründə dövlət başçısının və Birinci vitse-prezidentin fədakar xidmətləri, Zəfər yürüşümüzə dair xəbərlər, üç dildə tarixi sənədlər (Kürəkçay, Gülüstan, Türkmençay müqavilələri), foto və video-materiallar, hüquqi maarifləndirməyə dair nazirliyin hazırladığı materiallar öz əksini tapmışdır. Ötən dövr ərzində platformanın çoxminli istifadəçilərinin bir çoxu 60-a yaxın xarici ölkədən olmuşdur.

Ölkə həqiqətlərini dünyaya geniş yaymaqdə və erməni təbliğatını ifşa etməkdə öz imkanlarını səfərber etməsi məqsədilə bələdiyyələrlə də məqsədyönlü iş aparılmışdır.

2020-ci ildə dövlətimiz təkcə döyük meydanında deyil, həm də arxa cəbhədə digər təhlükəli düşmənlə - bütün dünyani bürüyən COVID-19 pandemiyası ilə mübarizə aparmışdır. Dövlət başçısının və Birinci vitse-prezidentin rəhbərliyi ilə insanların həyat və sağlamlıqlarının qorunması ilə bağlı ardıcıl qəti tədbirlər görülmüş,

**"Qarabağ Azərbaycandır!
elektron məlumat platforması**

pandemiyanın doğurduğu çətinliklərə baxmayaraq, iqtisadi sabitlik, makroiqtisadi və maliyyə dayanıqlığının təmin edilməsi məqsədilə iqtisadiyyata 2,5 milyard manatdan artıq dəstək göstərilmiş, işsiz və iş yerini müvəqqəti itirmiş şəxslərə ümumilikdə 450 milyon manat həcmində maddi yardım edilmişdir.

Pandemiya şəraiti ilə əlaqədar 2020-ci il bütün ölkələr üçün iqtisadi sahədə ağır il olsa da, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlər nəticəsində Azərbaycan digər ölkələrə nisbətən bu vəziyyətdən daha az itkilərlə çıxmış, hətta iqtisadi tənəzzül keçirən bir çox ölkələrin Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankına yardım üçün müraciət etdiyi bir dönəmdə ölkəmiz digər dövlətlərə və qurumlara yardım göstərmişdir. Nüfuzlu beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatlarında ölkəmizin inklüziv inkişaf indeksi üzrə 3-cü yerdə olması, dövlətin siyasi sabitliyin təmin etməsinə və hökumətin uzunmüddətli strategiyasına görə 10-11-ci yerlərdə qərarlaşması və bir daha dünyanın ən islahatçı 10 ölkəsi sırasına daxil edilməsi təsadüfi deyildir.

Koronavirusla mübarizə sahəsində görülən tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan bələdiyyələrinin də yerli əhalinin sosial-iqtisadi problemlərinin həllində səmərəli iş-tiraki qeyd olunmalıdır. Belə ki, pandemiya ilə mübarizəyə dəstək məqsədilə yaradılmış Koronavirusla Mübarizəyə Dəstək Fonduna bələdiyyələr tərəfindən ianələr edilmiş, karantin rejiminin tətbiq olunduğu dövrə öz ərazilərində yaşayan aztəminatlı ailələrə, o cümlədən ahıl və tənha insanlara ərzaq və digər yardımçılar göstərilmişdir.

2020-ci ildə də bələdiyyələrin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilmiş, mövcud qanunvericiliyə bir sıra dəyişikliklər olunmuşdur.

"Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

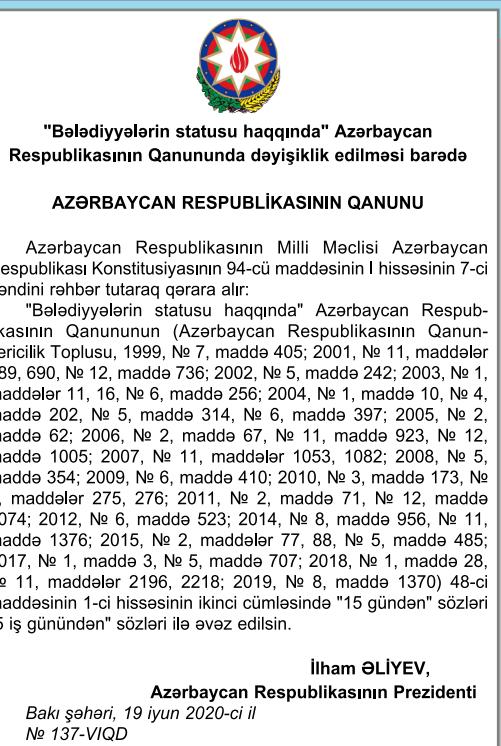
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 7-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alı:

"Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericili Toplusu, 1999, № 7, maddə 405; 2001, № 11, maddələr 689, 690, № 12, maddə 736; 2002, № 5, maddə 242; 2003, № 1, maddələr 11, 16, № 6, maddə 256; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 202, № 5, maddə 314, № 6, maddə 397; 2005, № 2, maddə 62; 2006, № 2, maddə 67, № 11, maddə 923, № 12, maddə 1005; 2007, № 11, maddələr 1053, 1082; 2008, № 5, maddə 354; 2009, № 6, maddə 410; 2010, № 3, maddə 173, № 4, maddələr 275, 276; 2011, № 2, maddə 71, № 12, maddə 1074; 2012, № 6, maddə 523; 2014, № 8, maddə 956, № 11, maddə 1376; 2015, № 2, maddələr 77, 88, № 5, maddə 485; 2017, № 1, maddə 3, № 5, maddə 707; 2018, № 1, maddə 28, № 11, maddələr 2196, 2218; 2019, № 8, maddə 1370) 48-ci maddəsinin 1-ci hissəsinin ikinci cümlesi "15 gündən" sözləri "5 iş günündən" sözləri ilə əvəz edilsin.

"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa 2020-ci il 19 iyun tarixli dəyişikliyə əsasən bələdiyyə qərarlarının inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana göndərilməsi müddəti qısalıdıraraq 5 iş gündündən gec olmayaraq müəyyən edilmişdir. Bununla bağlı "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" və "Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunlarına aidiyyəti dəyişiklik edilmişdir.

"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa 2020-ci il 29 iyun tarixdə edilmiş dəyişikliklərlə bələdiyyələr tərəfindən qanunvericiliyin pozulması hallarını yaranan səbəb və şəraitin aradan qaldırılması da inzibati nəzarətin məqsədlərindən biri kimi müəyyən olunmuş, habelə bu mexanizmin təkmilləşdirilməsi üzrə digər yeniliklər nəzərdə tutulmuşdur. Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 2020-ci il 15 dekabr tarixli Qərarı ilə "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin təşkili haqqında Təlimat" bu Qanuna uyğunlaşdırılmış və təkmilləşdirilmişdir.

digər yeniliklər nəzərdə tutulmuşdur. Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 2020-ci il 15 dekabr tarixli Qərarı ilə "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin təşkili haqqında Təlimat" bu Qanuna uyğunlaşdırılmış və təkmilləşdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 21 sentyabr tarixli Fərmanı ilə "Elektron kənd təsərrüfatı" informasiya sistemi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilərək ailə kəndli təsərrüfatının üzvləri barədə elektron kabinetin yaradılması, üzvlük vəsiqələrinin həmin kabinetdə yerləşdirilməsi məsələləri nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 30 iyul tarixli Qərarları ilə dövlət və bələdiyyələr tərəfindən yaradılan uşaq evləri sosial xidmət müəssisələrinin və ailə tipli kiçik qrup evinin nümunəvi nizamnamələri təsdiq olunmuşdur.

Ədliyyə Nazirliyinin bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkilinə kömək və onlara metodoloji yardım göstərmək vəzifəsinin ilk dəfə qanunla təsbit olunmasını nəzərə alaraq, göstərilən sahədə nazirliyin fəaliyyətinin dəqiq tənzimlənməsi məqsədilə "Bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkilinə kömək və onlara metodoloji yardım haqqında Təlimat" hazırlanmış və Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 2020-ci il 21 noyabr tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Təlimatda bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkilinə kömək və metodoloji yardım göstərilməsi qaydaları, əsasları və istiqamətləri təsbit olunmuş, bələdiyyə fəaliyyətinin ayrı-ayrı sahələri üzrə müsbət təcrübənin formalasdırılması məqsədilə pilot bələdiyyələrin müəyyənləşdirilməsi, onlarla müvafiq işin aparılması, belə təcrübələrin digər bələdiyyələrdə təşviqi nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan ədliyyəsinin 100 illiyi münasibətilə qədim vaxtlardan müasir dövrümüzə qədər ədliyyə tarixini əks etdirən "Azərbaycan ədliyyəsi davamlı inkişaf yolunda" kitabı nəfis çap olunmuşdur. Kitabda ədliyyənin təşəkkülü, ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən ədliyyə sisteminin və məhkəmə hakimiyyətinin formalasmasına göstərilən xüsusi diqqət və qayğı, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu sahədə fəaliyyətin müasirləşdirilməsi, o cümlədən ölkəmizdə yerli demokratiya orqanları olan bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati

"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında"
Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi
barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 7-ci bəndindən "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" 5.8-ci maddə üzrə:

5.1. 8.1-ci maddədə "15 gün" sözleri "5 iş günü" sözleri ilə əvəz edilsin;

5.2. aşağıdakı məzmunda 8.1-ci maddə əlavə edilsin:
"8.1-1. İnzibati nəzarət icraatının həyata keçirilməsi zamanı inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan dövlət orqanlarına (qurumlarına) sorğular vere və məlumatlar ala bilər.";

5.3. 8.2-ci maddənin birinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"8.2. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan inzibati nəzarət icraatı zamanı işin düzgün həlli üçün şəhəriyət kəsb edən bütün faktiki halların hərtərəfi, tam və obyektiv öyrənilmesi üçün yerində arasdırma aparmaq və bələdiyyələrin vəzifəli şəxslərindən, bələdiyyə qulluqçularından və digər aidiyəti şəxslərdən bununla bağlı yazılı şəkilde məlumatlar, arayışlar almaq hüququna malikdir.";

5.4. 8.5-ci və 8.6-ci maddələrdə "gün" sözü "iş günü" sözleri ilə əvəz edilsin.

6. 9-cu maddədə "sonunda" sözü "yekunu üzrə" sözleri ilə əvəz edilsin.

7. 10-cu maddə üzrə:

7.1. 10.1-ci maddəyə "ümmükləşdirmələr" sözündən əvvəl "təhlil və" sözleri əlavə edilsin;

7.2. 10.2-ci maddəyə "təfsiyələr" sözündən sonra "alındığı

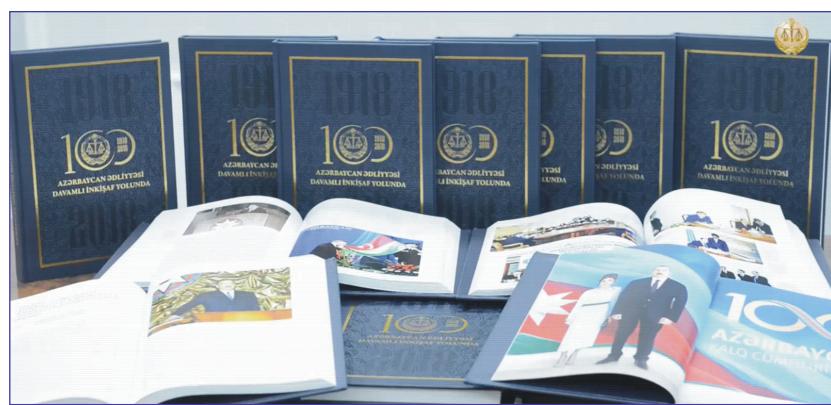
gündən 5 iş günü ərzində" sözleri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 iyun 2020-ci il

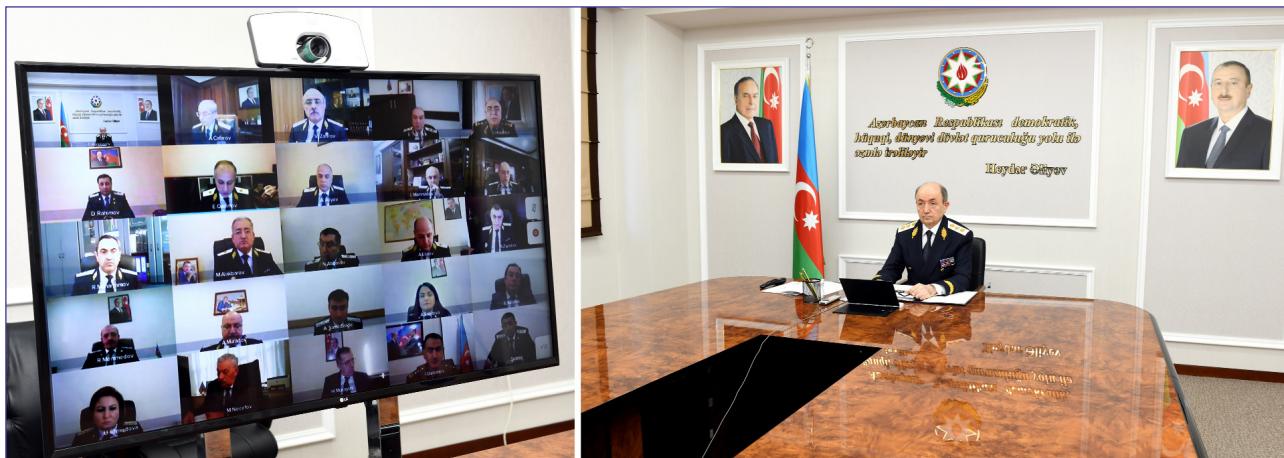
№ 143-VIQD

Azərbaycan ədliyyəsinin 100 illik tarixinə həsr olunmuş kitab

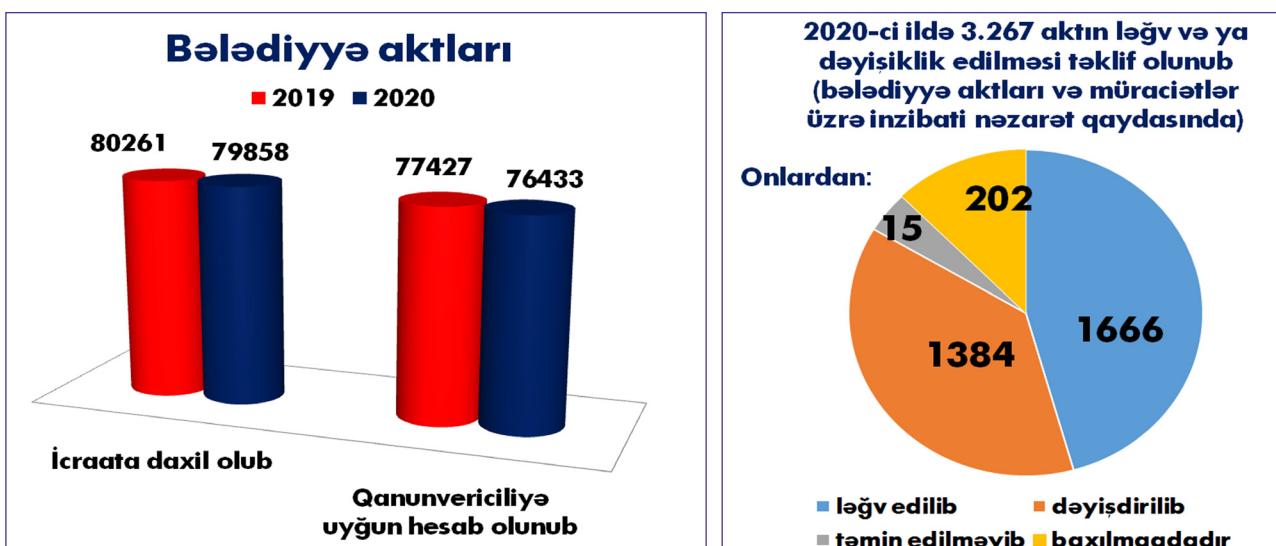
nəzarət və onların işinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülən tədbirlərə geniş yer verilmişdir.

2020-ci il ərzində bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin yaxşılaşdırılması, bələdiyyələr tərəfindən yol verilmiş pozuntuların aradan qaldırılması və ya qarşısının alınması istiqamətində tədbirlər davam etdirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təqdim olunması üçün hazırlanmış "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı illik məruzə"nin layihəsi Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 15.01.2021-ci il tarixli iclasında geniş müzakirə edilmiş, verilmiş təklif və tövsiyələr nəzərə alınmaqla təkmilləşdirilmişdir.

"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı illik məruzə"nin layihəsinin Ədliyyə Nazirliyinin Kollegiya iclasında müzakirəsi, 15 yanvar 2021-ci il

İl ərzində Ədliyyə Nazirliyində 79.858, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində 2.670 bələdiyyə aktına inzibati nəzarət qaydasında baxılmışdır. Nəticədə 76.433 (95,7%) akt qanunvericiliyə uyğun hesab edilmiş, normativ hüquqi aktların tələblərinə zidd olan 2.939 aktın dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi üçün aidiyəti bələdiyyələrə təkliflər verilmiş (2019-cu ilə müqayisədə 6,3% çox), digərləri (486 akt) isə icraatdadır. Bu təkliflər əsasında bələdiyyələr tərəfindən 1.416 akt ləğv edilmiş, 1.316 akt dəyişdirilmiş, 194 təklif isə baxılmaqdadır. Bələdiyyələr tərəfindən təmin olunmayan 13 təklif üzrə

məhkəmələrdə iddia qaldırılmış, onlardan 2-si məhkəmə tərəfindən təmin edilmiş, 11-i isə məhkəmələrin icraatındadır.

Bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə bağlı daxil olmuş 3.503 müraciət-dən 3.206-na baxılmış, 156-sı aidiyyəti üzrə göndərilmiş, 141 müraciət isə baxılmaqdadır. Müraciətlərin 164-ü təmin və ya qismən təmin edilmişdir (2019-cu illə müqayisədə 17% çox). Qeyd olunur ki, müraciətlərə baxılması nəticəsində qanunvericiliyin tələblərinə zidd olan 328 (2019-cu illə müqayisədə 45% çox) bələdiyyə aktının dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi ilə bağlı aidiyyəti bələdiyyələrə müraciət olunmuşdur. Həmin təkliflər əsasında 250 akt ləğv edilmiş, 68 akt dəyişdirilmiş, 2 akt üzrə məhkəmədə iddia qaldırılmış, digərləri (8-i) isə baxılmaqdadır.

İl ərzində bələdiyyə fəaliyyəti ilə bağlı 751 vətəndaş (əsasən onlayn qaydada) qəbul edilərək dinlənilmiş, onların müraciətlərinə baxılması istiqamətində zəruri tədbirlər görülmüşdür.

"Dövlət və bələdiyyə əmlakının və vəsaitlərinin idarə olunması sahəsində korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmala qarşı mübarizənin gücləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 22 iyun tarixli Fərmanına uyğun olaraq bələdiyyələrin vəsaitlərinin istifadə olunması, bələdiyyə əmlakına sahiblik, istifadə və sərəncam verilməsi sahəsində korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmala qarşı mübarizənin gücləndirilməsi istiqamətində də zəruri tədbirlər davam etdirilmişdir. İnzibati nəzarət icraatı qaydasında aparılmış araşdırımlar zamanı 23 halda ciddi qanun pozuntuları aşkar edilərək toplanmış sənədlər hüquqi qiymət verilməsi üçün aidiyyəti üzrə istintaq orqanlarına göndərilmişdir. Həmin materiallardan 10-u üzrə cinayət işi başlanılmış, digərləri isə baxılmaqdadır. Onlardan bəziləri qeyd olunur:

- Şabran rayonu Pirəbədil bələdiyyəsinin sədri tərəfindən 4,66 ha torpaq sahəsinin qanunsuz satılmaqla yerli büdcəyə ziyan vurulması, eləcə də bələdiyyə iclasında qərar qəbul edilmədən, səlahiyyətli olmadığı halda bələdiyyə büdcəsindən 20.980 manat vəsaitin xərclənməsi və digər faktlar üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 308.1, 178.2.2, 178.2.3-cü maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- İsmayıllı rayonu Tircan bələdiyyəsinin fəaliyyətinin araşdırılması zamanı kollegiallıq prinsiplərinə əməl edilmədən, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının rəyləri alınmadan, hərrac və ya müsabiqədən kənar qaydada 131 ha torpaq sahəsinin qanunsuz icarəyə verilməsi və təmir-abadlıq işlərinin görülməsi adı altında bələdiyyə büdcəsindən 17.382 manat vəsaitin silinməsi faktları üzrə İsmayıllı rayon prokurorluğununda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 313-cü maddəsi üzrə cinayət işi başlanılmışdır;

- Şəmkir rayonu Əliyaqublu bələdiyyəsinin fəaliyyətinin araşdırılması zamanı bələdiyyə iclasının qərarı olmadan torpaq sahələrinin qanunsuz icarəyə verilməsi və vətəndaşdan pul tələb edilməsi faktları üzrə sabiq bələdiyyə sədri barəsində Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 308.1-ci və 178.2.3, 178.2.4 maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- Masallı rayonu Ərkivan bələdiyyəsinin sabiq sədri tərəfindən müvafiq icra həkimiyəti orqanlarının rəyi alınmadan, səlahiyyətli olmadığı halda təkbaşına qərarlar qəbul etməklə bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaq sahəsində qanunsuz göllərin yaradılmasına və 3,5 ha ərazidə qanunsuz qazıntı işlərinin aparılmasına şərait yaradılması faktları üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 308.2-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanılmışdır.

Qeyd olunanlarla yanaşı, Bakı şəhəri Sabunçu rayonu Ramana, Biləsuvar rayonu Əliabad, Masallı rayonu Kolatan, Ucar rayonu Qaracallı, Xaçmaz rayonu Qaraçaycek, Ağcabədi rayonu Aran bələdiyyələrinin vəzifəli şəxsləri barəsində də Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işləri başlanılmışdır. Həmçinin Bakı şəhəri Suraxanı rayonu Bülbülə, Qusar rayonu Samur, İmişli rayonu Hacırustəmli, Ağstafa rayonu Dağ Kəsəmən, İsmayıllı rayonu Topçu, Daşkəsən rayonu Qabaqtəpə, Sabirabad rayonu Quruzma, Cəlilabad rayonu Muğan, Beyləqan rayonu Şəfəq və digər bələdiyyələrin vəzifəli şəxsləri barəsində toplanmış sənədlər hüquqi qiymət verilməsi üçün aidiyyəti üzrə istintaq orqanlarına göndərilmişdir.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin səmərəliliyinin artırılması, həmçinin onların fəaliyyətində daha çox pozuntuya yol verilən sahələrin, bu pozuntuları doğuran səbəb və şəraitin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə 2020-ci ilin əvvəlində 2019-cu ilin yekunları üzrə inzibati nəzarətin nəticələri, o cümlədən daxil olan müraciətlər, bələdiyyə aktları və bələdiyyələrin vəzifəli şəxsləri tərəfindən yol verilmiş qanun pozuntuları təhlil edilərək ümumiləşdirilmişdir. Aparılan təhlillərin nəticələrinə uyğun olaraq xarakterik pozuntuların, onları doğuran səbəb və şəraitin aradan qaldırılması və qarşısının alınması məqsədilə zəruri tədbirlər, o cümlədən bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkilinə kömək və metodoloji yardım işləri həyata keçirilmişdir.

Inzibati nəzarət icraatının nəticələrinin təhlili göstərir ki, torpaq və maliyyə qanunvericiliyinin tələblərinə əməl edilməsi, kollegial idarəetmə, şəffaflıq və hesabatlılığın təmin olunması sahələrində bir sıra pozuntulara, o cümlədən cinayət əlamətləri olan xarakterik pozuntulara (*təkbaşına qərarlar qəbul edilməsi, büdcə vəsaitlərinin qanunsuz istifadəsi, gəlirlərin büdcəyə mədaxil edilməməsi, torpaq sahələrinin saxta sənədlər əsasında satılması və ikili protokollaşdırma aparılması*) yol verilir.

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi sahəsində əsas etibarilə torpaqların icarəyə və ya mülkiyyətə ayrılması zamanı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş prosedur qaydalara əməl edilməməsi (*bələdiyyənin mülkiyyət hüququnun qeydiyyata alınması, aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanlarının rəylərinin olmaması, hərrac və ya müsa-biqə keçirilməməsi, torpaq ayrılması ilə bağlı təkbaşına qərarların tərtib edilməsi və s.*),

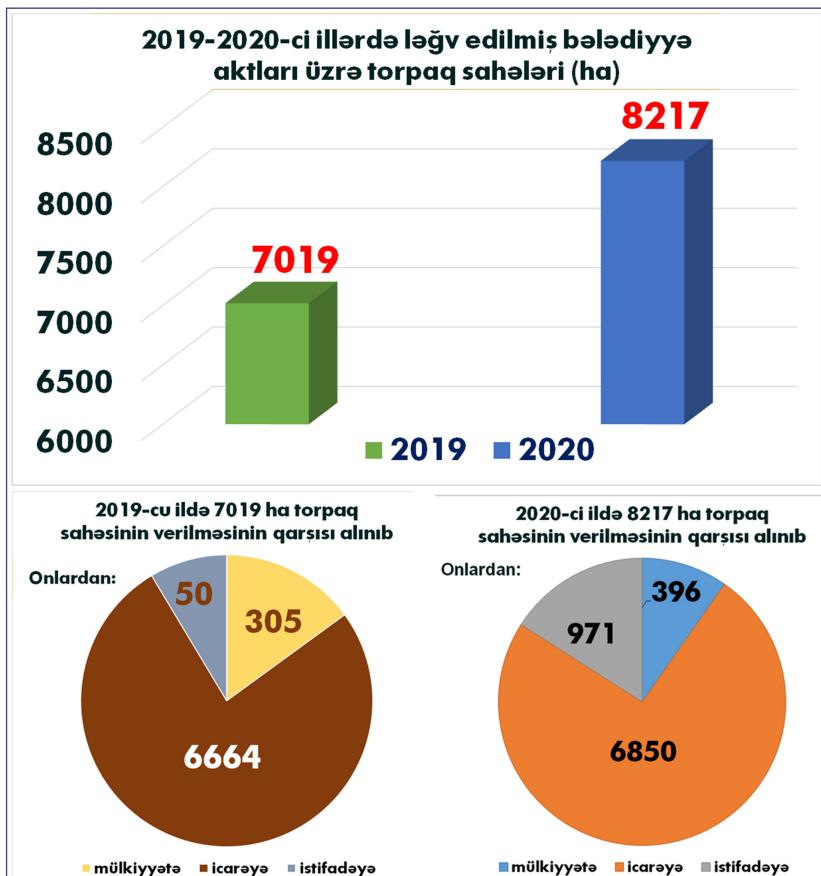
torpaqların təyinatına uyğun istifadəsinə nəzarətin həyata keçirilməməsi, eləcə də kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrinin təyinatından kənar məqsədlər üçün ayrılması, torpaq sahələrinin real bazar qiymətindən xeyli aşağı qiymətə icarəyə verilməsi, zəbt hallarının qarşısının alınması üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulan tədbirlərin görülməməsi kimi pozuntulara rast gəlinir.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə həyata keçirilən inzibati nəzarət tədbirləri nəticəsində ümumilikdə 10.478 ha torpaq sahəsinin qanunsuz ayrılması barədə bələdiyyə aktlarının ləğv edilməsi ilə bağlı nazirlik tərəfindən bələdiyyələrə təklif və ya məhkəmələrə iddialar verilmişdir. Nəticədə 396 ha torpaq sahəsinin mülkiyyətə, 6.850 ha torpaq sahəsinin icarəyə və 971 ha torpaq sahəsinin istifadəyə verilməsi haqqında qanunsuz qərarlar ləğv edilmiş, bütövlükdə 8.217 ha (2019-cu illə müqayisədə 17% çox) torpaq sahəsinin bələdiyyə mülkiyyətinə və ya sahibliyinə qaytarılması təmin edilmişdir. 2261 ha torpaq sahəsi ilə bağlı mübahisələr isə məhkəmələrin icraatındadır.

Qeyd olunur ki, ümumi istifadə üçün nəzərdə tutulmuş örüş sahələrinin qanunsuz icarəyə və ya mülkiyyətə ayrılması vətəndaşların çoxsaylı şikayətlərinə səbəb olur. Bu pozuntuların aradan qaldırılması, ümumi istifadədə olan örüş torpaqlarının qanunvericiliyin tələblərinə uyğun istifadəsinin təmini məqsədilə bələdiyyələr arasında sorğu keçirilmiş və zəruri tədbirlər görülmüşdür. Nəticədə nazirliyin təklifləri əsasında ümumi istifadə üçün nəzərdə tutulan qanunsuz ayrılmış 3.417 ha örüş sahəsi bələdiyyələrin sahibliyinə qaytarılmışdır.

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi sahəsində qanunvericiliyin tələblərinin izah edilməsi, vəzifə və səlahiyyətlərin diqqətə çatdırılması məqsədilə il ərzində bir sıra tövsiyələr də hazırlanaraq bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Belə ki, "Bələdiyyə torpaqlarının idarəciliyi sahəsində qanunsuzluqların aradan qaldırılması barədə" tövsiyədə bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin istifadə vəziyyətinin təhlil edilməsi zərurəti bələdiyyələrin diqqətinə çatdırılmış, onlar torpaq sahələrinin zəbt və təyinatına zidd istifadəsi hallarının aradan qaldırılması, qanunsuz istifadə edilən torpaqların bələdiyyələrin sahibliyinə qaytarılması məqsədilə görülməli tədbirlər barədə məlumatlandırılmışlar.

İnzibati nəzarət icraatı zamanı aşkar edilən pozuntulardan biri də icarəçilər tərəfindən bələdiyyə torpağının subicarəyə verilməsi məqsədilə icarəyə götürülməsi və əvvəlki illərdə aşağı qiymətə icarəyə götürülmüş torpaqların dəfələrlə yuxarı qiymətə subicarəyə verilməsi ilə bağlıdır. Bir çox hallarda bələdiyyə torpaqları subicarəyə verilərkən qanuna zidd olaraq bələdiyyənin razılığı alınmır. Bələdiyyə torpaqlarından belə sui-istifadə halları əsasən bələdiyyələrin vəzifəli şəxslərinin təcrübəsizliyindən, etinasız münasibətindən irəli gəlir və nəticədə yerli büdcələrə ziyan vurulur. Bu cür halların qarşısının alınması məqsədilə icarəyə verilmiş bələdiyyə torpaqlarının istifadə vəziyyətinin, icarə şərtlərinə əməl olunub-olunmamasının daim nəzarətdə saxlanması, eləcə də torpaqların subicarəyə verilməsi ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərini əks etdirən "Bələdiyyə torpaqlarının subicarəyə verilməsi qaydaları barədə" tövsiyə hazırlanaraq metodiki kömək üçün bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Əvvəlki illərdə icarəyə verilmiş bələdiyyə torpaqlarının icarə haqları ilə bağlı vəziyyətin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə məlumatlar toplanılaraq təhlil edilmişdir. Bu sahədə pozuntuların aradan qaldırılması və qanunauyğun tədbirlərin görülməsi üçün "İcarə haqlarının bazar qiymətlərinə uyğunlaşdırılması barədə" tövsiyə, müvafiq bələdiyyə qərarının, icarəçilərə göndərilməli təklifin və iddia ərizəsinin nümunəvi formaları hazırlanaraq bütün bələdiyyələrə göndərilmişdir. Hazırda tövsiyədə göstərilən tədbirlərin icrası üçün bələdiyyələrlə davamlı iş aparılır. Hesab olunur ki, qeyd edilən məsələnin tənzimlənməsi bələdiyyələrin büdcə gəlirlərini əhəmiyyətli dərəcədə artırıbilər.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyətinin səmərəliliyi onların maliyyə vəziyyəti ilə mütənasiblik təşkil edir. Bələdiyyələrin maliyyə resurslarının artması, habelə vəsaitlərin müəyyən edilmiş istiqamətlərə uyğun, səmərəli xərclənməsi yerli özünüidarəetmənin qarşısında duran vəzifələrin həllində əsas amildir. Bu sahədə bələdiyyələrlə aparılan ardıcıl iş nəticəsində 2020-ci ilin əvvəlində yerli büdcə gəlirlərinin artımı müşahidə edilmişdir. Belə ki, ilin birinci rübündə bələdiyyələr üzrə büdcə gəlirlərində əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 24% artım olmuşdur. Lakin sonrakı dövrdə pandemiyanın yayılması bu prosesə mənfi təsirini göstərərək büdcə gəlirlərinin xeyli azalmasına səbəb olmuşdur.

Təhlillər göstərir ki, bələdiyyələrin maliyyə resurslarının idarə edilməsi sahəsində əsas pozuntular yerli büdcənin icrasına ciddi nəzarətin həyata keçirilməməsi, büdcə vəsaitlərinin bələdiyyə iclasının qərarı olmadan xərclənməsi, bələdiyyə aktlarında yerli büdcədən ayrılan vəsaitin təyinatı və dəqiq miqdarının göstərilməməsi, yerli büdcənin vəsaiti hesabına görülmüş işlərin mühasibat uçotu qaydalarına uyğun sənədləşdirilməməsi, dövlət tərəfindən ayrılmış dotasiyaların səmərəli istifadə edilməməsi, büdcədə nəzərdə tutulmayan xərclərə yol verilməsi ilə bağlıdır. Bələdiyyələrdə büdcənin gəlir mənbələri üzrə uçotun, hesablamaların düzgün aparılmaması, hesablanmış vəsaitin toplanması istiqamətində qanunauyğun tədbirlərin görülməməsi onların maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir göstərməklə yanaşı, debitor və kreditor borcların (əsasən əmək haqqı və sosial siğorta borcları) yaranmasına səbəb olur.

Bununla əlaqədar nazirlik tərəfindən bütün bələdiyyələrə göndərilmiş "Bələdiyyələrin debitor və kreditor borclarının həlli barədə" tövsiyədə büdcə sistemi haqqında

qanunvericiliyin tələbləri bələdiyyələrə izah olunmuş, həmçinin yerli vergi və ödənişlərin ödənilməsindən yayınma hallarının qarşısının alınması məqsədilə qanunauyğun tədbirlər görülməsi, bu hallar barədə məlumatların ictimailəşdirilməsi yolu ilə ictimai qınaq kimi təsirli vasitədən istifadə edilməsi zərurəti diqqətə çatdırılmışdır. Lakin məsələ ilə bağlı toplanmış məlumatların təhlili göstərir ki, bələdiyyələrin əksəriyyəti tərəfindən debtor borcların həlli istiqamətində ardıcıl təsirli tədbirlər görülmür, pul tələblərinə dair icrası məcburi aktların qəbul edilərək icraya yönəldilməsi səlahiyyətlərindən istifadə edilmir.

Yerli büdcə ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərinə ciddi əməl olunmasının əhəmiyyəti diqqətdə saxlanılaq inzibati nəzarət qaydasında görülmüş işlər nəticəsində büdcə məsələləri ilə bağlı qəbul edilmiş 444 qanunazidd bələdiyyə aktı verilmiş təkliflər əsasında ləğv edilmiş və ya dəyişdirilmişdir. Büdcə layihəsinin qanunauyğun və əsaslı hazırlanmasında bələdiyyələrə metodiki kömək məqsədilə yerli büdcə layihəsinin nümunəsi (*Maliyyə Nazirliyi ilə razılışdırılmışdır*) və yerli büdcənin tərtibi ilə bağlı qanunvericiliyin tələbləri barədə tövsiyə hazırlanaraq istifadə üçün bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarının dayanıqlı gəlir mənbələrinin əldə edilməsi, sahibkarlığın inkişafı, həmçinin əhalinin məşğulluğunun təmin olunmasında bələdiyyələrin iştirakının genişləndirilməsi məqsədilə onlarla aparılan metodiki işlər davam etdirilmişdir. İl ərzində 7 yeni bələdiyyə müəssisəsi yaradılmışdır ki, onların əsas fəaliyyət istiqamətlərini kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və satışı, təmir-tikinti işlərinin aparılması və s. məsələlər əhatə edir. Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 13 may tarixli Qərarına əsasən Xəzər dənizinin sahil zolağında quraşdırılmış modul tipli çirkab sutəmizləyici qurğular onlara aid əmlakla birlikdə Buzovna, Binəqədi, Bilgəh, Pirşağı və Sumqayıt bələdiyyələrinin mülkiyyətinə verilmişdir. Həmin qurğuların idarə edilməsi məqsədilə birgə məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin təsis edilməsi və fəaliyyətin təşkili ilə bağlı nazirlik tərəfindən mülkiyyətçi bələdiyyələrə metodiki kömək göstərilmişdir. Hazırda təsis edilmiş "Azsu Ekoloji Qurğu" MMC səmərəli fəaliyyət göstərir.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarına dövlət dəstəyi kimi hər il dövlət büdcəsindən dotasiyaların, eləcə də 2019-cu ildən etibarən subvensiyaların ayrılması bələdiyyələrin maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşmasına müsbət təsirini göstərir. Subvensiya ayrılmış Bakı şəhəri Binəqədi rayonu Biləcəri, Gəncə şəhəri Nizami və Kəpəz, İsmayıllı rayonu Lahic, Ağdam rayonu Quzanlı, Göyçay rayonu Ləkçilpaq bələdiyyələrinin layihələrinin icrası pandemiya ilə əlaqədar tam başa çatdırılmasa da, bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.

Yerli büdcə kəsirinin ödənilməsi məqsədilə ayrılan dotasiyanın qanunamüvafiq xərclənməsinin təmin olunması məqsədilə bələdiyyələrlə metodiki iş aparılmışdır.

Yerli vergi və ödəniş obyektlərinin uçotunun dəqiqləşdirilməsi, kənarda qalan vergi obyektlərinin vergiyə cəlb edilməsi yönündə nazirliyin metodiki köməkliyi ilə tətbiq olunmuş tədbirlər nəticəsində Bakı şəhəri Nəsimi bələdiyyəsində uçota alınan yerli vergi və ödəniş obyektlərinin sayı demək olar ki, 2 dəfəyə yaxın artmışdır. Əldə olunmuş müsbət iş təcrübəsinin digər bələdiyyələrdə təbliğ və təşviq olunması işinə başlanılmış və bu məqsədlə xüsusi karantin rejimi nəzərə alınmaqla ilk növbədə Bakı

şəhərində 20 bələdiyyədə vəzifəli şəxslər üçün (bələdiyyə sədri, sədr müavinləri, vergi şöbəsinin rəisi, baş mühəsib və hüquqşunas) nazirliyin əməkdaşları tərəfindən seminar-müşavirə keçirilmişdir. Seminar iştirakçıları Nəsimi bələdiyyəsində bu sahədə istifadə olunan üsul və vasitələr barədə təlimatlandırılaraq öz işlərində tətbiq edilməsi tövsiyə olunmuşdur. Təklif olunan tədbirlərin tətbiqindən sonra əldə ediləcək nəticələr əvvəlki uçot məlumatları ilə müqayisə edilərək onların səmərəlilik dərəcəsi müəyyənləşdiriləcəkdir.

İnzibati nəzarət icraatının nəticələri göstərir ki, bələdiyyələrdə şəffaflıq və hesabatlılığın təmin edilməsi sahəsində də müəyyən pozuntulara yol verilir (büdcə layihəsinin, təsdiqlənmiş büdcənin və yerli büdcənin icrasına dair hesabatların əhalinin tanış olması üçün dərc edilməməsi, əhaliyə görülmüş işlər barədə hesabatların verilməməsi və s.).

Bələdiyyələrdə büdcə intizamının gücləndirilməsi, büdcənin icrası barədə hesabatların qanunvericiliyin tələblərinə uyğun, daha dəqiq, anlaşılır və vahid formada hazırlanmasına metodik kömək məqsədilə "Yerli büdcənin icrası haqqında (yarımillik və illik) hesabat"ın nümunəvi forması (Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmışdır) tərtib edilərək bələdiyyələrə göndərilmişdir. "Yerli büdcənin icrası üzrə hesabatlılığın təmin edilməsi" barədə tövsiyədə isə qeyd olunan hesabatların əhaliyə çatdırılması yolu ilə bu sahədə tam aşkarlığın təmin olunması, bu məqsədlə bələdiyyələrə öz internet səhifələrinin yaradılması (ilkin mərhələdə sosial şəbəkələr vasitəsilə səhifələrin açılması və ya regionlarda bələdiyyə sədrlərinin əlaqələndirmə şuralarının internet səhifələrinin açılması) tövsiyə edilmişdir. Bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.

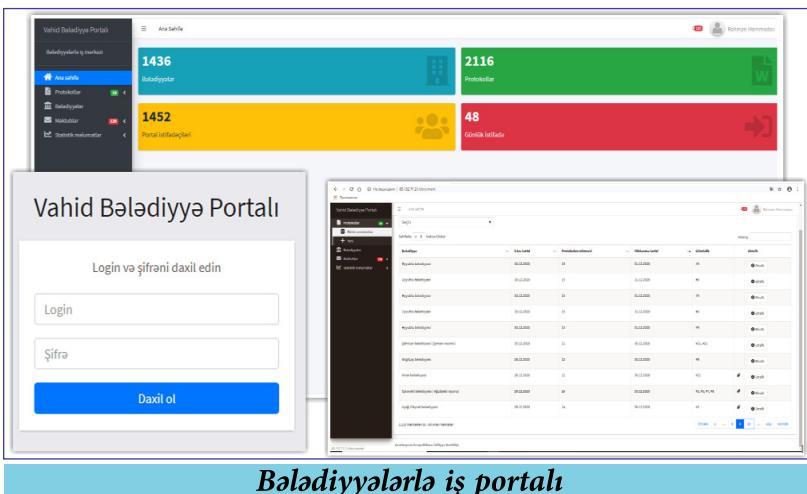
Vətəndaşların müraciət və sorğularının təhlili zamanı müəyyən edilmişdir ki, çox zaman vətəndaşlar torpaq ayrılması məsələləri ilə bağlı məlumat (mülikə dövriyyədə olan torpaqlar, bələdiyyənin ehtiyat fondu torpaqları, torpaqların satış və ya icarə qiyməti, xüsusi mülkiyyətə verilən torpaq sahələrinin qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hədlər daxilində müəyyənləşdirilmiş normaları və s.) əldə edilməsində çətinliklərlə üzləşirlər. "Bələdiyyə torpaqlarının mülikə dövriyyəsində şəffaflıq" mövzusunda hazırlanmış tövsiyədə bu çatışmazlıqların aradan qaldırılması, göstərilən məsələlər barədə vaxtaşını yerli əhaliyə məlumat verilməsi məqsədilə bələdiyyələrin bütün imkan və vasitələrdən (elan, bülleten, vərəqə, yerli mətbuat, internet saytı və s.) istifadə etmələri zərurəti diqqətə çatdırılmışdır.

Ölkə başçısının 2020-ci il 27 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nda da yerli özünüidarəetmədə hesabatlılığın, aşkarlığın və ictimai iştiraklığının təmin edilməsi məqsədilə nəzərdə tutulmuş tapşırıqların icrası istiqamətdə bir sıra tədbirlər görülmüşdür.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarının işinin yeni tələblərə uyğunlaşdırılması, müasir texnologiyalar və internetdən istifadənin genişləndirilməsi üzrə müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir. Nəticədə hazırda kompüter avadanlığı ilə təmin olunmuş və internetə çıxışı olan bələdiyyələrin sayı onların 2/3 hissəsini əhatə edir. Qeyd olunan prosesin bütün bələdiyyələri əhatə etməsi istiqamətdə tədbirlər görülür.

2020-ci ilin avqust ayından "Bələdiyyələrlə iş portalı"nın ilkin versiyası istifadəyə verilmişdir. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən yeni yaradılmış elektron resursda fərdi kabinet vasitəsilə bələdiyyə aktlarının yayımılanması, onların axtarışı, avtomatlaşdırılmış rejim-

də statistik hesabatların tərtib edilməsi kimi funksional imkanlar yaradılmış, nazirliyin aidiyyəti qurumları və bələdiyyələr arasında elektron sənəd mübadiləsi təşkil olunmuşdur. Ədliyyə Nazirliyinin rəsmi internet saytında yerləşdirilmiş keçid üzərindən portalə daxil olmaq üçün nazirliyin səlahiyyətli əməkdaşlarına, həbelə zəruri avadanlıq və internetə çıxış imkanı olan bütün bələdiyyələrə istifadəçi adı və şifrələr təqdim olunmuş, portaldan istifadə qaydaları ilə bağlı video təlimat hazırlanmışdır. Portalın funksionallığının artırılması, imkanlarının genişləndirilməsi və bütün bələdiyyələrin bu sistemə qoşulması üçün tədbirlər davam etdirilir.

Bələdiyyələrlə iş portalı

Eyni zamanda ölkə bələdiyyələri barədə məlumatın əldə edilməsinə dair elektron xidmətin təşkili üzrə işlər yekunlaşdırılmışdır. Bu elektron xidmətin tətbiqi ilə vətəndaşların bütün bələdiyyələr və 15 mindən artıq bələdiyyə üzvü barədə məlumat əldə etmək imkanı təmin olunacaqdır. Qeyd olunan elektron xidmət üzrə məlumat bazasının genişləndirilməsi məqsədilə bələdiyyə qulluqçuları barədə məlumatların da daxil edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Ədliyyə Nazirliyi Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin və regional ədliyyə idarələrinin rəhbərliyinin iştirakı ilə videoformatda müşavirədə dövlət başçısının tapşırıqlarından irəli gələn vəzifələrin müzakirəsi, 5 iyun 2020-ci il

Dövlət başçısının qanunun tələblərinə dönmədən əməl olunması, insanlara layiqli xidmət göstərilməsi, şəffaflığın artırılması və korrupsiyanın yolverilməzliyi barədə göstərişləri ilə bağlı Bələdiyyələrlə iş mərkəzi və regional ədliyyə idarələrinin rəhbərlerinin iştirakı ilə videokonfrans formatında müşavirə keçirilmişdir. Tədbirdə bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin səmərəliliyinin artırılmasının, yeni seçilmiş bələdiyyə üzvləri və qulluqçularına metodoloji yardımın gücləndirilməsinin, şəffaflığın və hesabatlılığının təmin edilməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılmış, ölkə Prezidentinin çıkışlarında yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti ilə bağlı qeyd etdiyi pozuntuların aradan qaldırılması üzrə tədbirlər müzakirə olunmuşdur.

Həmcinin yerli özünüidarəetmə orqanlarına metodiki kömək məqsədilə korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə qəbul edilmiş beynəlxalq konvensiyalar və milli qanunvericilik aktlarının yer aldığı "Korruptsiyaya qarşı mübarizəyə dair hüquqi aktlar toplusu", habelə korruptsiya anlayışı, korruptsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar və

mənimsənilməsi, saxta sənəd tərtib edilməsi kimi hərəkətlərin vəzifə cinayətlərinin tərkibini yaratması ilə bağlı qanunvericiliyin tələbləri izah edilməklə bələdiyyələr ətraflı məlumatlandırılmışdır.

İnzibati nəzarət icraatı zamanı bələdiyyələrin fəaliyyətində yol verilən qanun pozuntularını doğuran səbəb və şəraitin müəyyənləşdirilməsi və aradan qaldırılması da diqqətdə saxlanılmışdır. Aparılan təhlillər göstərir ki, yerli özünüidarəetmə sahəsində yol verilən pozuntuları doğuran səbəb və şərait əsasən aşağıdakılardan ibarətdir:

- bələdiyyə üzvlərinin fəallıq göstərməməsi, bəzi daimi komissiyaların fəaliyyətsizliyi;
- bələdiyyə üzv və qulluqçularını fəallığa sövq edən stimullaşdırıcı faktorların olmaması;
- bələdiyyə idarəciliyi ilə bağlı vəzifələri icra etməməyə görə bələdiyyənin vəzifəli şəxsləri üçün real məsuliyyət tədbirlərinin yetərsizliyi;
- peşəkar bələdiyyə qulluqçusu korpusunun formallaşmaması;
- bələdiyyə ərazilərinin elektron xəritələrinin hazırlanması işinin başa çatdırılmaması və sair.

Həmçinin müvafiq qanunvericilik aktları təhlil edilmiş, bələdiyyə idarəciliyinin təkmilləşdirilməsi, onların fəaliyyətində hesabatlılıq və şəffaflığın artırılması, bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə olunması, yerli vergi və ödənişlərin toplanmasında mövcud problemlərin aradan qaldırılması, həmçinin bələdiyyələrin fəaliyyətinə həyata keçirilən inzibati nəzarətin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində aidiyəti qanunvericilik aktlarına dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı 13 qanun və 2 fərman layihəsi hazırlanmışdır. Təkliflər paketi Nazirlər Kabinetinə göndərilmiş, hazırda aidiyəti dövlət orqanlarının rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla layihələr üzərində iş davam etdirilir.

Bundan başqa, Nazirlər Kabinetinə bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilən torpaqlara aid müvafiq sənədlərin hazırlanması və torpaqların bələdiyyələrə təhvil verilməsi, eləcə də rəqəmsal və kağız xəritələrin tərtibi işlərinin yekunlaşdırılması məsələləri üzrə təkliflər də təqdim olunmuşdur.

Bələdiyyələrdə karguzarlıq və müraciətlərə baxılması işinin təşkili, o cümlədən

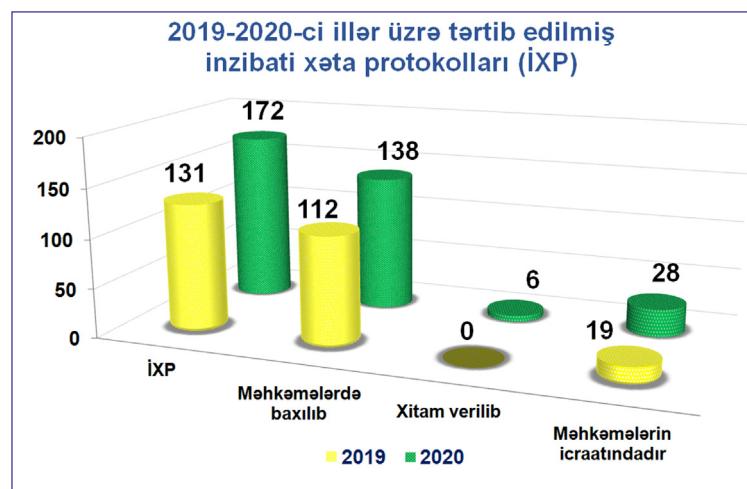
onların subyektləri, hüquqpozmaların qarşısının alınması üzrə tədbirlər, pozuntulara görə vəzifəli şəxslərin məsuliyyətinə dair "Korupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Yaddaş kitabçası" hazırlanmış və bütün bələdiyyələrə çatdırılmışdır.

Bələdiyyələrə göndərilmiş müvafiq tövsiyədə bələdiyyə iclasının səlahiyyətlərinin mənimsənilməsi, vəzifə səlahiyyətlərinə səhlənkar yanaşma və sui-istifadə, bündə vəsaitinin

sənədlərin qorunub saxlanması və arxivləşdirilməsi sahəsində pozuntuların qarşısının alınması məqsədilə 2019-cu ildən başlamış tədbirlər davam etdirilərək ötən il ərzində 77 bələdiyyədə kargüzarlıq və sənədlərin arxivləşdirilməsi işi yerində öyrənilmiş və müvafiq kömək göstərilmişdir.

Bələdiyyə idarəciliyi sahəsində xarakterik pozuntulara (*bələdiyyə iclasının çağırılması ilə bağlı müddətin pozulması və prosedur qaydalara, eləcə də yerli büdcənin layihəsinin müzakirəsi, təsdiqi, icrası barədə yarımillik və illik hesabatların və digər məsələlərin bələdiyyə iclasına çıxarılması barədə qanunvericiliyin birbaşa tələblərinə əməl edilməməsi və s.*) şərait yaradan əsas amillərdən biri də qanunvericilikdə bələdiyyələrin vəzifəli şəxslərinin bu sahədə məsuliyyətini nəzərdə tutan normaların işlek olmamasıdır. Belə ki, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 19-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyət tədbirlərinin tətbiq edilməsinin bilavasitə bələdiyyə üzvlərinin münasibətindən asılılığı, onların isə qeyri-fəallığı və s. subyektiv səbəblər həmin normanı faktiki olaraq səmərəsiz etmişdir. Hesab olunur ki, göstərilən qanun pozuntularına görə inzibati məsuliyyətin müəyyən edilməsi həmin pozuntularla mübarizədə səmərəli ola bilər.

Təcrübə göstərir ki, bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana mütləq təqdim olunmalı bələdiyyə aktlarının surətinin vaxtında təqdim edilməməsi və araşdırımaların aparılmasına maneçilik törədilməsinə görə cərimə növündə inzibati tənbeh tədbirinin nəzərdə tutulması qeyd olunan pozuntuların artmasının qarşısını almaqda əhəmiyyətli rol oynayır. Qeyd olunur ki, 2020-ci ildə Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 549-cu maddəsinə əsasən bələdiyyələrin 172 vəzifəli şəxsi barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilərək məhkəmələrə göndərilmişdir. Həmin protokollar üzrə 138 bələdiyyə sədri inzibati məsuliyyətə cəlb edilmiş, 6 inzibati xəta protokoluna xitam verilmiş, 28 protokol isə baxılmadadır.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarında qanunçuluğa əməl edilməsinə nail olunması həyata keçirilən inzibati nəzarətin effektivliyinin və səmərəliliyinin artırılması ilə yanaşı, bələdiyyə üzv və qulluqçularının mütəmadi maarifləndirilməsini, həmçinin bələdiyyələrin qanuna uyğun fəaliyyətinin təşkili məsələlərində zəruri kömək göstərilməsini şərtləndirir.

2020-ci il ərzində ümumilikdə, o cümlədən regional ədliyyə idarələrinin də yaxından iştirakı ilə bölgelərdə bələdiyyə üzv və qulluqçularının hüquqi maarifləndirilməsi məqsədilə 86 maarifçilik tədbiri həyata keçirilmiş, bu tədbirlərdə 2315 bələdiyyə üzvü və qulluqçusu iştirak etmişdir.

İl ərzində 67 seminar və təlim (1710 dinləyici) keçirilmiş, Ədliyyə Akade-

miyasında 4 (2 onlayn) tədris kursu (125 dinləyici) təşkil edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Muxtar Respublika bələdiyyələrinin maarifləndirilməsi üçün keçirilmiş 15 seminarda 480 bələdiyyə üzvü və qulluqçusu iştirak etmişdir.

Seminar, təlim və kurslar əsasən aşağıdakı mövzuları əhatə etmişdir:

- Yerli özünüidarəetmənin hüquqi əslərləri, bələdiyyələrin statusu;
- İnzibati icraatda əsas anlayışlar və inzibati icraatin prinsipləri;
- İnzibati aktın forması, qəbulu və ləğv edilməsi, inzibati aktdan şikayət edilməsi qaydası, inzibati aktın icrası;
- Yerli büdcənin tərtibi, təsdiqi və icrası;
- Yerli vergi və ödənişlərin yiğilmasında bələdiyyələrin hüquq və vəzifələri;
- Korrupsiyaya qarşı mübarizə və şəffaflığın artırılması;
- Bələdiyyə üzv və qulluqçularının etik davranış qaydaları;
- Vətəndaşların müraciətləri haqqında qanunvericilik və s.

2020-ci ilin mart ayından təhlükəli xarakter almış koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar sonrakı aylarda bələdiyyə üzv və qulluqçularının maarifləndirilməsi üçün onlayn tədbirlərə, həmçinin kütləvi informasiya vasitələrinin, o cümlədən nazirliyin saytının imkanlarından və başqa elektron informasiya resurslarından istifadəyə üstünlük verilmişdir.

The screenshot shows a Microsoft Teams video conference with five participants. The main slide displayed is titled "Bələdiyyələrdə vergi işinin təşkilinin səmərəliliyinin artırılması: mövcud problemlər və həlli yolları mövzusunda onlayn seminar". The slide content discusses electronic tax collection systems and their implementation.

Bələdiyyələrə metodoloji yardım sahəsində Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GİZ) ilə əməkdaşlıq davam etdirilərək "Cənubi Qafqazda yerli inkişaf üçün yaxşı idarəetmə" layihəsi çərçivəsində "Bələdiyyələrdə vergi işinin təşkilinin səmərəliliyinin artırılması: mövcud problemlər və həlli yolları" mövzusunda 10 onlayn seminar (150 iştirakçı), həmçinin regional ədliyyə idarələrinin iştirakı ilə "Subvensiya layihələrinin hazırlanması və idarə olunması" mövzusunda 7 təlim (202 iştirakçı) təşkil edilmişdir.

Göstərilənlərlə yanaşı, yuxarıda qeyd olunan və digər aktual məsələləri əhatə edən 29 metodik vəsait hazırlanaraq bələdiyyələrə çatdırılmışdır. Onlardan bəziləri qeyd olunur:

- "Sosial siğorta borclarının ödənilməsi";
- "İnzibati xətaların qarşısının alınmasında bələdiyyələrin iştirakı";
- "Ekoloji mühitin qorunmasında bələdiyyələrin iştirakı";
- "Bələdiyyə torpaqlarının dövlət ehtiyacları üçün geri alınması";
- "Koronavirusla mübarizə çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər, qarşida duran vəzifələr barədə";
- "Qarabağla bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində bələdiyyələrin fəal iştirakı barədə" və s.

GİZ-in maliyyə dəstəyi ilə 5 metodik vəsait ("Qəbiristanlıqların saxlanması və idarə olunması haqqında Yaddaş kitabçası", bələdiyyələr üçün hazırlanmış tövsiyələrdən ibarət "Metodik sənədlər toplusu", yeni seçilmiş bələdiyyə üzvlərində bələdiyyə və bələdiyyə üzvünün statusu barədə ümumi təsəvvür yaratmağa, qanunun tələblərini qavramağa kömək məqsədilə hazırlanmış "Bələdiyyə üzvünün Yaddaş kitabçası" və s.) çap edilərək bələdiyyələrə paylanılmışdır.

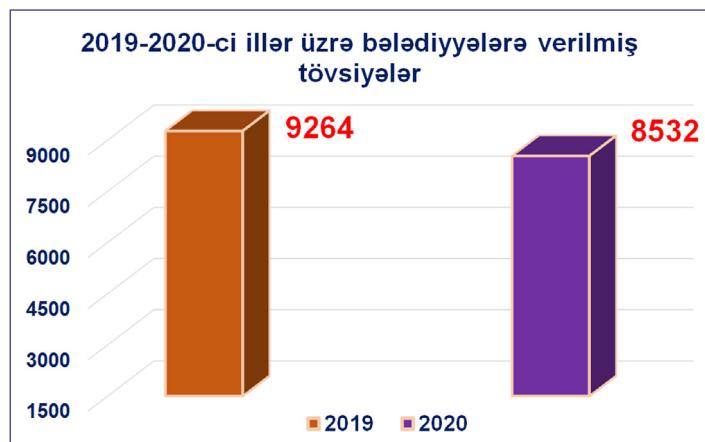
Həmçinin bələdiyyə aktları, eləcə də müraciətlər əsasında aparılan araşdırımalar zamanı bələdiyyələrə müxtəlif məsələləri əhatə edən 8.532 tövsiyə göndərilmişdir. Bu tövsiyələrdə müvafiq qanunvericiliyin tələbləri izah edilmiş, yol verilmiş nöqsanların, qanun pozuntularının aradan qaldırılması və qarşısının alınmasının zəruriliyi göstərilmişdir.

Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşlarının ölkəmizdə yerli demokratianın formallaşmasında Heydər Əliyevin rolu, yerli özünüidarəetmənin inkişafı, demokratik təsisatların möhkəmlənməsi, daha səmərəli idarəetmə mexanizminin yaradılması istiqamətində ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirlər, bələdiyyələrin fəaliyyətində şəffaflıq, çıxmənzilli binaların idarə edilməsində bələdiyyələrin vəzifələrinə dair qanunvericiliyin tələbləri, yerli özünüidarəetmədə könüllülük və digər mövzularda məqalələri mətbuatda dərc edilmiş, elektron informasiya vasitələrində yayılmışdır.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarının maarifləndirilməsi işlərində bələdiyyələrin milli assosiasiyaları da yaxından iştirak edərək onlarla birgə "Bələdiyyələrdə informasiya kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi", "Vergi - uçot sisteminin təkmilləşdirilməsi" və "Yerli özünüidarəetmədə gənclərin rolu" mövzularında onlayn seminarlar keçirilmişdir.

Yerli özünüidarəetmə sahəsində əməkdaşlığın, o cümlədən beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi məsələləri diqqətdə saxlanılaraq bir sıra tədbirlər keçirilmiş, nazirliyin əməkdaşları beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmişlər:

-Fevralın 18-də Ədliyyə Nazirliyi Bələdiyyələrlə iş mərkəzində Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GIZ) "Cənubi Qafqazda Yaxşı Yerli Özünüidarəetmə Programı"nın rəhbəri ilə görüş keçirilmişdir. Görüşdə yeni programı əhatə edən maarifləndirmə tədbirləri, rəqəmsallaşma, yerli özünüidarəetmə sahəsində qadınların rolunun artırılması kimi istiqamətlər, bələdiyyə üzvləri və qulluqçularının peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması məqsədilə xarici ölkələrin yerli özünü-

Ədliyyə Nazirliyi Bələdiyyələrlə iş mərkəzində GİZ-in Proqram rəhbəri ilə görüş, 18 fevral 2020-ci il

Azərbaycanda yerli iqtisadi inkişafın təmin olunmasında bələdiyyələrin rolü, M4EG təşəbbüsünə üzv olan bələdiyyələrin yerli iqtisadi inkişaf planlarının hazırlanması məsələləri müzakirə edilmişdir.

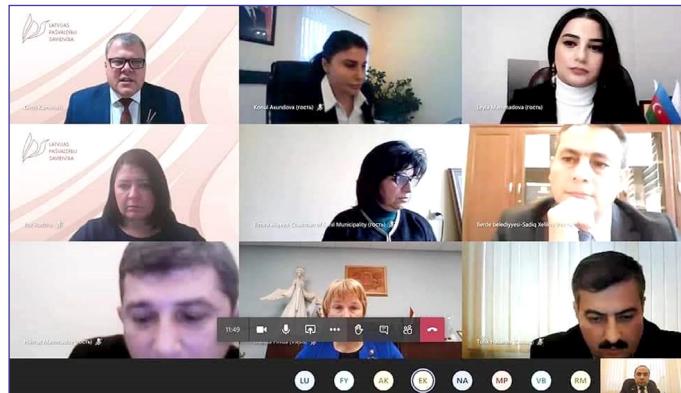
-Avropa Şurası çərçivəsində fəaliyyət göstərən Demokratiya və İdarəciliğin üzrə Avropa Komitəsinin (CDDG) "COVID-19-un demokratik idarəetməyə təsiri" (18 iyun) və digər mövzularda videokonfrans şəklində keçirilmiş iclaslarında (10-11 sentyabr, 25-27 noyabr) nazirliyin nümayəndəsi iştirak etmişdir. Konfranslarda pandemiya dövründə yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti xüsusi vurğulanmış, qabaqcıl təcrübələr barədə fikir mübadiləsi aparılmış, yerli idarəetmədə yeniliklər, qanunvericiliyə dəyişikliklər, texnologiyaların demokratiyaya təsiri, elektron demokratiyanın yerli özünüidarəetmə geniş istifadəsi və yerli özünüidarəetmənin vəzifəli şəxslərinin məsuliyyəti məsələləri müzakirə edilmişdir;

- Bələdiyyələrin milli assosiasiyalarının təşkilatçılığı ilə Gürcüstan, Polşa, Latviya, Macarıstan və Çexiya Respublikasının yerli özünüidarəetmə qurumları ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq və informasiya mübadiləsi üzrə video-konfrans formatında görüşlər təşkil olunmuş, yerli özünüidarəetmə orqanlarının gələcək əməkdaşlıq perspektivləri ilə bağlı müzakirələr aparılmışdır.

idarəetmə orqanları ilə beynəlxalq təcrübə mübadiləsinin təşkil edilməsi üzrə əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilmişdir.

- İyunun 19-da Avropa İttifaqının dəstəklədiyi Şərqi tərəfdaşlığı ölkələri üçün nəzərdə tutulan "İqtisadi İnkişaf Naminə Merlərin Proqramı" (M4EG) layihəsinə qoşulan bələdiyyələrin iştirakı ilə "Azərbaycanda yerli iqtisadi inkişaf alətləri" mövzusunda videokonfrans formatında müşavirə keçirilmişdir. Tədbirdə

Azərbaycanda yerli iqtisadi inkişafın təmin olunmasında bələdiyyələrin rolü, M4EG təşəbbüsünə üzv olan bələdiyyələrin yerli iqtisadi inkişaf planlarının hazırlanması məsələləri müzakirə edilmişdir.

Latviya Respublikasının yerli özünüidarəetmə qurumlarının nümayəndləri ilə videoformatda görüş, 16 noyabr 2020-ci il

Ümumilikdə ötən il ərzində həyata keçirilən tədbirlər ölkəmizdə yerli özünüidarəetmə institutunun təkmilləşdirilməsinə, müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmasına, yerli əhali arasında bələdiyyələrə etimadın artmasına yönəlmışdır.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi, bələdiyyələrin fəaliyyətinin qanuna uyğun təşkilinə kömək və onlara metodoloji yardım göstərilməsi sahəsində işin səmərəliliyinin artırılması üçün tədbirlər davam etdirilir.

**Azərbaycan Respublikasının
Ədliyyə Nazirliyi**